

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET ZA SPECIJALNU
EDUKACIJU I REHABILITACIJU

UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF SPECIAL EDUCATION
AND REHABILITATION

11.

MEĐUNARODNI
NAUČNI SKUP
„SPECIJALNA
EDUKACIJA I
REHABILITACIJA
DANAS”

11th

INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE
“SPECIAL
EDUCATION AND
REHABILITATION
TODAY”

ZBORNİK REZIMEA

BOOK OF ABSTRACTS

Beograd, Srbija
29-30. oktobar 2021.

Belgrade, Serbia
October, 29-30th, 2021

UNIVERZITET U BEOGRADU – FAKULTET ZA
SPECIJALNU EDUKACIJU I REHABILITACIJU

UNIVERSITY OF BELGRADE – FACULTY OF
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION

11. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
Beograd, 29–30. oktobar 2021. godine

Zbornik rezimea

11th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
Belgrade, October, 29–30th, 2021

Book of Abstracts

**11. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
Beograd, 29-30. oktobar 2021. godine
Zbornik rezimea**

**11th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
Belgrade, October, 29-30th, 2021
Book of Abstracts**

IZDAVAČ / PUBLISHER

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju
University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation

ZA IZDAVAČA / FOR PUBLISHER

Prof. dr Gordana Odović, v.d. dekana

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK / EDITOR-IN-CHIEF

Prof. dr Branka Jablan

UREDNICI / EDITORS

Prof. dr Irena Stojković
Doc. dr Bojan Dučić
Doc. dr Ksenija Stanimirov

RECENZENTI / REVIEWERS

Prof. dr Sonja Alimović
Sveučilište u Zagrebu – Edukacijsko rehabilitacijski fakultet, Zagreb, Hrvatska
Doc. dr Ingrid Žolgar Jerković
Univerzitet u Ljubljani – Pedagoški fakultet Ljubljana, Slovenija
Prof. dr Vesna Vučinić, prof. dr Goran Jovanić, doc. dr Aleksandra Pavlović
Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

LEKTURA I KOREKTURA / PROOFREADING AND CORRECTION

Maja Ivančević Otanjac, predavač

DIZAJN I OBRADA / DESIGN AND PROCESSING

Biljana Krasić
Mr Boris Petrović
Zoran Jovanković

Zbornik rezimea biće publikovan u elektronskom obliku

Book of abstracts will be published in electronic format

Tiraž / Circulation: 200

ISBN 978-86-6203-149-5

POSTIGNUĆE DECE TIPIČNOG RAZVOJA NA VISKONSIN TESTU SORTIRANJA KARATA*

Nataša Buha**, Milica Gligorović

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Srbija

Uvod: Viskonsin test sortiranja karata predstavlja jedan od najpoznatijih i najčešće korišćenih instrumenata za procenu egzekutivnih funkcija. Reč je o kompleksnom zadatku budući da je prethodnim faktorskim analizama ustanovljeno da procenjuje kognitivnu fleksibilnost, testiranje hipoteze/ rešavanje problema i sposobnost održavanja mentalnog seta, te kao takav ima značajno mesto u proceni sposobnosti dece sa neurorazvojnim poremećajima.

Cilj: Cilj ovog preliminarnog istraživanja je da se na uzorku dece tipičnog razvoja, uzrasta 9 i 10 godina, proveriti teza o kulturološkoj nezavisnosti Viskonsin testa sortiranja karata.

Metod: Uzorkom su obuhvaćeni učenici dve beogradske osnovne škole (N=104), oba pola (49% devojčica i 51% dečaka), koji pohađaju treći (43,3%) i četvrti razred (56,7%). Test je primenjen na standardan način, a skorovanje je izvršeno rukovodeći se originalnim uputstvima iz priručnika. Ukupno je analizirano devet skorova.

Rezultati: Na osnovu deskriptivne analize i poređenjem rezultata sa originalnim (američkim) normama, utvrđeno je da naši ispitanici ostvaruju lošije postignuće na gotovo svim varijablama, pri čemu su razlike izraženije kod starijih ispitanika (uzrast od 10 godina). Kod devetogodišnjaka, najizraženija razlika je u domenu inicijalne konceptualizacije (20,08 vs. 14,47), dok su izraženije razlike kod desetogodišnjaka rasprostranjenije, i obuhvataju broj sortiranih kategorija (4,98 vs. 5,71) i prekinutih setova (1,27 vs. 0,55), ukupan broj potrošenih karata do završetka zadatka (111,61 vs. 98,41), te procenat grešaka (30,65 vs. 23,97) i konceptualnih odgovora (61,43 vs. 70,41). Postignuće naših desetogodišnjaka više odgovara uzrastu od devet godina normativnog uzorka.

Zaključak: Dobijeni rezultati ukazuju na mogućnost nešto drugačije dinamike razvoja sposobnosti obuhvaćenih Viskonsin testom sortiranja karata u populaciji dece iz Srbije i potrebu za normiranjem testa utvrđivanjem potencijalnih kulturoloških činilaca postignuća, kako bi njegova primena u kliničkoj praksi bila pouzdanija.

Ključne reči: *Viskonsin test sortiranja karata, dečji uzrast, tipičan razvoj, norme*

* Rad je nastao kao rezultat istraživanja na projektu „Kreiranje protokola za procenu edukativnih potencijala dece sa smetnjama u razvoju kao kriterijuma za izradu individualnih obrazovnih programa“ (br. 179025) koji finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije

** natasabuha@fasper.bg.ac.rs

PERFORMANCE OF TYPICALLY DEVELOPING CHILDREN ON THE WISCONSIN CARD SORTING TEST*

Nataša Buha, Milica Gligorović

University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation, Serbia

Introduction: The Wisconsin Card Sorting Test is one of the most well-known and commonly used instruments for assessing executive functions. It is a complex task since previous factor analysis studies have revealed that this test assesses cognitive flexibility, hypothesis testing/problem solving and the ability to maintain a mental set, and as such has a significant place in assessing the abilities of children with neurodevelopmental disorders.

Aim: The aim of this preliminary research is to test the thesis that Wisconsin Card Sorting Test is culture-free, on a sample of children of typical development, aged 9 and 10.

Method: The sample included students from two Belgrade primary schools (N=104), of both genders (49% girls and 51% boys), who attended the third (43.3%) and fourth grade (56.7%). The test was applied in the standard way, and the scoring was performed following the original instructions from the Wisconsin Card Sorting Test Manual. A total of nine scores were analyzed.

Results: On the basis of descriptive analysis and comparing the results with the original (American) norms, it was determined that our participants performed worse on almost all variables, with differences being more pronounced in older participants (10 years of age). In nine-year-olds, the most pronounced difference was in the domain of initial conceptualization (20.08 vs. 14.47), while more pronounced differences in ten-year-olds were more widespread, and included the Number of completed categories (4.98 vs. 5.71) and Failure to maintain set (1.27 vs. 0.55), the Total number of trials administered (111.61 vs. 98.41), and the Percent of errors (30.65 vs. 23.97) and Conceptual level responses (61.43 vs. 70.41). The achievement of our ten-year-olds was more in line with nine years of age of the normative sample.

Conclusion: The obtained results indicate the possibility of slightly different developmental trend of abilities assessed by the Wisconsin Card Sorting Test in the population of children from Serbia and the need to standardize the test by determining potential cultural factors of achievement, so that its application in clinical practice would be more reliable.

Keywords: *Wisconsin card sorting test, childhood, typical development, norms*

* This paper is a result of the project “Designing a protocol for assessing the educational potential of children with developmental disabilities as a criteria for developing Individualized Education Programs” (No. 179025) financed by Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia.